

Eindrapport

ACTUALISERENDE VELDINVENTARISATIE DASSEN BRABANDER TE VENRAY

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

ACTUALISERENDE VELDINVENTARISATIE DASSEN BRABANDER TE VENRAY

rapportnr. 2013.1567

november 2013

In opdracht van:
Rho adviseurs
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2013.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 OPBOUW RAPPORT	3
 2. ECOLOGIE DAS	 4
 3 METHODE	 5
 4 RESULTATEN VENRAY'S BROEK.....	 6
4.1 VENRAYS BROEK NOORD	6
4.2 VENRAYS BROEK ZUID	7
 5 RESULTATEN OMGEVING	 8
5.1 OVERZICHT	8
5.2 HANSENBERG NOORD	9
5.3 HOUTKLEF.....	9
5.4 VREDEHOEVE / HANSENBERG	10
4.5 ENDEPOEL	10
5.6 ST. ANNA	11
 6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	 13
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	 14

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen om in de noordwesthoek van de Beekweg en Buitenweg te Venray woningbouw te realiseren (genaamd: De Buitenkamers). Op basis van gegevens is bepaald dat ter plaatse van en rond deze woningbouwlocatie dassen voorkomen (Bureau Croonen, 2008a). Dit onderzoek is ouder dan vijf jaar en dient derhalve geactualiseerd te worden. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het actueel voorkomen en het terreingebruik van dassen inzichtelijk te maken. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van deze veldinventarisatie.

1.2 Het plangebied

Zoals aangegeven is het plangebied gelegen in de noordwesthoek van de Beekweg en Buitenweg te Venray (zie figuur 1 voor de ligging). Het plangebied bestaat een akker die omringt is door houtwallen.

Figuur 1. Ligging van het woningbouwgebied Buitenkamers te Venray en bestaand stedelijk gebied (rode arcering).

1.3 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de ecologie van dassen (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
 - Een beschrijving van de aanwezigheid van dassen.
 - De conclusie over de betekenis van het plangebied voor dassen.
- In Bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2. DE DAS

De das is een roofdier met een gewicht van 7,5 tot ongeveer 20 kg en heeft de kleuren zwart(bruin)-wit. Het is een typisch nachtdier dat voor een groot gedeelte leeft van wormen. Daarnaast is zijn voedsel zeer gevarieerd en kan ook voor een groot deel bestaan uit plantaardig materiaal. Bij het zoeken naar voedsel worden kenmerkende krabsporen achtergelaten (Neal & Cheeseman, 1996).

Overdag verblijft de das in een burcht. Met het vallen van de schemering verlaat hij deze burcht, meestal via een vaste route. Dassen leven vaak in familieverband, maar soms ook solitair. Vooral de familieburchten bestaan uit vele gangen die sporadisch tot zeer veel worden gebruikt. Burchten van deze zogenaamde solitairen groepen worden soms tijdelijk verlaten maar worden soms later weer bewoond. Er worden vaak ook meer burchten gegraven dan er bewoond kunnen worden. Bewoning vindt soms plaats met andere roofdieren als de vos maar soms ook met konijnen (Neal & Cheeseman, 1996).

De home-range (het onder normale omstandigheden gebruikt gebied voor: foerageren, paarvorming, jongen, rusten enzovoort) van een familie dassen bedraagt meestal 1 à 2 km².

Door het gebruik van speciale routes (wissels) die vaak langs en over wegen lopen is de das regelmatig verkeersslachtoffer. Het huidige natuurbeleid heeft door middel van wildwissels e.d. echter een einde gemaakt aan de achteruitgang van de das. De das is dan ook niet meer opgenomen op de Rode lijst van bedreigde zoogdieren (2004 / 2009). Het aantal dassen in Brabant (Venray is gelegen tegen Brabant) is de afgelopen 25 jaar gestegen van 200 tot 300 naar 700 tot 800 dieren. Het aantal dassen in 2008 kan worden geschat op circa 4600. Ten opzichte van 1980 is dat bijna een verviervoudiging. Op basis van het aantal nieuw gevonden dassenburchten in de afgelopen twee jaar, wordt geschat dat er in 2010 circa 5000 dassen in Nederland rondlopen (Campendium voor de Leefomgeving).

3 METHODE

Dassen zijn geïnventariseerd door het zoeken naar burchten en sporen. Sporen betreffen latrines, haar aan draad, krabsporen van het voedsel zoeken en wissels (vaste routes). Het inventariseren heeft plaats gevonden op 18,20 en 22 mei 2013. Het voorjaar van 2013 was een nat jaar, tevens waren er geen lange perioden van droogte.

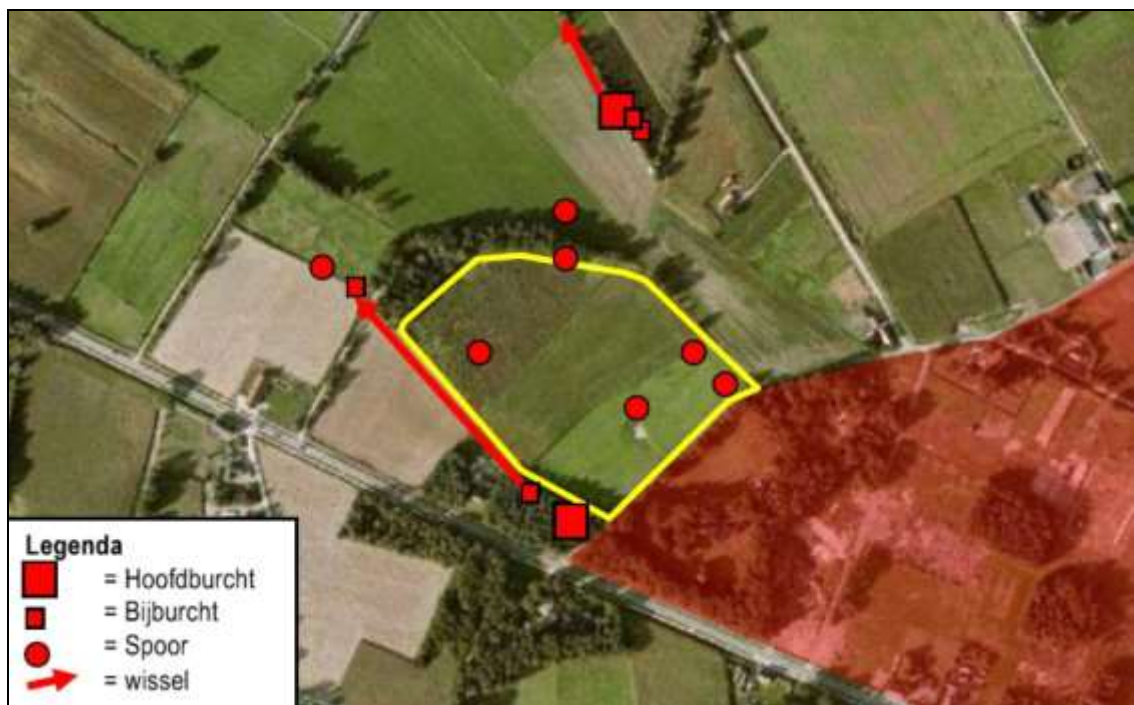
Het zoekgebied betrof het plangebied, de huidige woningbouwlocatie Brabander te Venray, en de ruime omgeving. Indien een krabspoor werd gevonden werd het gebied in de directe omgeving grondig doorzocht. Burchten werden gezocht door te zoeken naar sporen. Naarmate meer krabsporen werden gevonden, werd intensiever gezocht, tot de burcht gevonden was. Ook werden wissels gevolgd. Een beperking van deze methode is dat niet belopen burchten of bijburchten minder snel worden gevonden omdat er in de omgeving geen of weinig sporen meer zijn. Bij de vondst van een burcht werd het aantal gangen geteld en de locatie genoteerd. Tevens werd het aantal belopen pijpen genoteerd om een indruk te krijgen van het aantal aanwezige dassen in de burcht. Een beperking van deze methode is dat deze geen inzicht geeft in het exact aantal dassen. In een burcht kunnen namelijk meerdere dieren zitten.

Ten aanzien van de inventarisatie is onderscheid gemaakt in dassen ter plaatse van en direct rond de woningbouwlocatie (hoofdstuk 4) en dassen op grotere afstand (hoofdstuk 5). Dit is gedaan om eventueel effect te kunnen bepalen van het voornemen. Hierbij zijn tevens de drogere en vochtigere gebieden aangegeven, omdat in de vochtigere gebieden het stapelvoedsel wordt gevonden (wormen) en in de drogere gebied de burchten zijn gelegen en hier voedsel wordt verzameld in de herfst (mais, vruchten zoals bramen).

4 RESULTATEN VENRAY'S BROEK

4.1 Venrays Broek Noord

De burcht in Venrays Broek Noord is in 2008 tevens vastgesteld. In 2008 werden 13 pijpen vastgesteld. Gedurende onderhavig onderzoek is vastgesteld dat er agrarische grondwerkzaamheden waren uitgevoerd en het totaal aantal pijpen acht was, waarvan vier belopen. Het betreft derhalve een hoofdburcht. In de houtwal bevinden zich daarnaast nog enkele bijburchten. Een wissel loopt naar het noordwesten.

Figuur 2. Waarnemingen van dassensporen ter plaatse van en direct rond de woningbouwlocatie (geel kader).

Figuur 3. Beeld van de Burcht Venrays Broek Noord.

Figuur 4. Beeld van de bijburcht Venrays Broek.

4.2 Venrays Broek Zuid

De burcht in Venrays Broek zuid is in 2008 niet weergegeven. Gedurende onderhavig onderzoek werden zes pijpen vastgesteld, waarvan er vier intensief werden belopen. Een wissel liep langs de rand van het plangebied naar het noordwesten / westen. In meerdere ingangen was nestmateriaal aanwezig dat wijst op een kraamburcht.

Figuur 5. Beeld van de Burcht Venrays Broek Zuid.

5.1 Overzicht

An aerial photograph of a rural landscape with a patchwork of green and brown fields. A blue line, representing a water boundary, winds across the map. Several locations are marked with red squares and labels: 'Hansenberg Noord' at the top, 'Houtklef' at the top right, 'Vredehoeve / Hansenberg' in the upper center, 'Endepoel' on the left, 'St. Anna' on the right, 'Venrays Broek Noord' in the lower center, and 'Venrays Broek Zuid' at the bottom. A yellow polygon highlights a small area near 'Venrays Broek Zuid'. A red shaded area is visible in the bottom right corner. A blue circle highlights a specific area in the center-left.

Wageningen

Figuur 7. Beeld van vochtigere gebieden.

5.2 Hansenberg Noord

De burchtlocatie Hansenberg Noord telt vijf pijpen waarvan er in mei 2013 totaal twee werden belopen. Een wissel bevindt zich naar het zuiden.

Figuur 8. Beeld van de Burcht Vredehoeve / Hansenberg.

5.3 Houtklef

De burchtlocatie Houtklef telt vier pijpen waarvan er in mei 2013 totaal twee werden belopen (zie figuur 9). In het bosje bevinden zich veel konijnen die in meer of mindere mate samen leven met de dassen. Er zijn geen wissels aangetroffen rond deze burcht.

Figuur 9. Beeld van de Burcht Houtklef.

5.4 Vredenhoeve / Hansenberg

De burcht Vredenhoeve / Hansenberg is een omvangrijke burcht die intensief wordt belopen en vele intensief belopen pijpen heeft. In figuur 10 wordt een beeld gegeven van deze burcht.

Figuur 10. Beeld van de burcht te Hansenberg Noord.

4.5 Endepoel

Volgens de gegevens uit 2008 zat de burcht Endepoel aan de rand van het bos. Mogelijk als gevolg van werkzaamheden (zie figuur 11) zijn pijpen van dassen nu in het bos vastgesteld (figuur 12), waarvan er drie werden belopen. Een duidelijke wissel loopt naar het oosten (figuur 13).

Figuur 11. Beeld van de rand van het bosje Endepoel.

Figuur 12. Beeld van de burcht Endepoel.

Figuur 13. Beeld van een wissel nabij Burcht Endepoel.

5.6 St. Anna

De burcht Sint Anna telt enkele pijpen en is als gevolg van de woningbouw uitgerasterd (figuur 13). Duikers lopen onder de rondweg (Nieuwe Overloonseweg) door om uit te komen in zeer intensief gemaaid grasland (figuur 15). Dit intensief gemaaid grasland bevindt zich ook aan de oostzijde van de Burcht St. Anna.

Figuur 14. Burchtlocatie en burcht St. Anna.

Figuur 15. Weiden rond de Burcht St. Anna.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De dassen in de Brabander te Venray staan onder invloed van intensief agrarisch beheer en andere menselijke invloeden. Ondanks dat lijkt de situatie ten opzichte van 2008 niet wezenlijk veranderd als wordt gekeken naar de aanwezige hoofdburchten (zie tabel 1). De burcht St. Anna is mogelijk in omvang afgenomen omdat het in de huidige staat geen hoofdburcht meer kan worden genoemd.

Tabel 1. Overzicht van de hoofdburchten dassen Brabander te Venray.

	2008	2013	
		Belopen	Niet belopen
Venrays Broek totaal	13	8	14
Hensenberg Noord	?	2	5
Houtklef	?	10	6*
Vredenhoeve / Hansenb.	?	2	8
Endepoel	?	3	6
St. Anna	?	1	2

* Er zijn meer pijpen die gedurende onderhavig onderzoek werden bewoond door konijnen.

Voor het dassenleefgebied Venrays Broek geldt dat dit zal worden verkleind als gevolg van de realisatie van de Buitenkamers. Daarnaast zal de Burcht Venrays Broek Zuid negatief worden beïnvloedt door de plannen. In 2008 zijn deze effecten reeds vastgesteld en is ontheffing verkregen van de Flora- en faunawet (FF/75C/2008/0360) op grond van een projectplan (Bureau Croonen, 2008b). De ontheffing liep af op 1 augustus 2013. Op dat moment zijn de plannen nog niet gerealiseerd en is derhalve een verlengingsaanvraag van de ontheffing noodzakelijk. Dit is ook van belang op grond van de gewijzigde ecologische situatie van de dassenburcht Venrays Broek: zuidelijk van de bestaande hoofdburcht bevindt zich een nieuwe hoofdburcht. Mitigerende en eventueel compenserende maatregelen zullen opnieuw beoordeeld moeten worden.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Croonen, 2008a. Dassen bij de Brabander. Rosmalen, 1-11.
- Croonen, 2008b. Dassen bij de Brabander+ nadere uitwerking compensatie. Rosmalen, 1-7.
- Griffiths, H.I., Thomas, D.H., 1997. The conservation and management of the European badger (*Meles meles*). *Nature and environment* (no. 90). Strasbourg, 1-77.
- Hollander, H., Reest, P. van der, 1994. Rode lijst van bedreigde zoogdieren in Nederland. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht, 1-95.
- LNV. Rode lijsten. Den Haag, 1-17.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2009. Besluit Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Neal, E., Cheeseman, C., 1986. Badgers, T & AD Poyser Ltd, Londen, 1-271.
- Vink, J. Apeldoorn, R.C. van, 1995. De das *Meles meles* in Kent, Noord-Brabant: de geschiedenis van de locale dassenpopulatie. *Lutra* 38(2): 105-119.
- Wiertz, J., 1992. De Nederlandse dassenpopulatie anno 1990. *Lutra* 35 (2): 75-88.
- Wiertz, J., Vink, 1983. Inventarisatierapport van de das in Nederland 1960-1980. Deel 1: methoden en resultaten. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum 1, 74.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601